

УДК 347.954:351.82(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2021.2.48>**М. Ю. Сокол**

викладач

Чернігівського інституту інформації, бізнесу і права

ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ІНДИКАТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПРАВОСУДДЯ

У статті досліджено виконавче провадження як ключовий елемент правової системи та визначальний індикатор ефективності публічної політики у сфері правосуддя. Здійснено комплексний аналіз сучасного стану виконавчої системи в Україні, її організаційної структури, законодавчого забезпечення, а також розкрито основні проблеми, які перешкоджають ефективному виконанню судових рішень. У роботі підкреслюється, що ефективне функціонування виконавчої служби не тільки забезпечує завершення правового процесу, а й виступає критерієм спроможності держави реалізувати власні зобов'язання перед громадянами та захищати їхні права на практиці. Особливу увагу приділено порівняльно-правовому аналізу моделей виконавчого провадження у країнах Європейського Союзу, де доведено ефективність приватної та змішаної систем, що базуються на принципах професіоналізму, відповідальності та прозорості. Проведено огляд реформ, здійснених в Україні після запровадження інституту приватного виконавця, з акцентом на основні досягнення і труднощі, які виникають у практиці. У статті зазначається, що виконавче провадження є своєрідним інструментом моніторингу стану правосуддя в державі, адже через нього проявляються недоліки у нормативному регулюванні, організації інституційної взаємодії, ресурсному забезпеченні та політичній волі до реалізації принципу верховенства права. На основі статистичних даних за останні роки автором доведено, що в Україні зберігається критично низький рівень фактичного виконання судових рішень, що негативно впливає на правову безпеку, інвестиційний клімат та загальний рівень довіри до судової влади. Окрему увагу приділено визначенню стратегічних напрямів реформування сфери виконавчого провадження, серед яких: гармонізація національного законодавства з європейським, цифровізація процесів, професіоналізація виконавців, запровадження ефективного механізму контролю та оцінки діяльності виконавчої служби. Автор підкреслює необхідність системного підходу до реформ, що передбачає не лише зміну законів, а й трансформацію управлінських рішень та пріоритетів державної політики. Сформульовано висновок, що ефективність виконавчого провадження є невід'ємною складовою успішної публічної політики у сфері правосуддя, оскільки саме на цьому етапі виявляється реальна здатність держави захищати права громадян і забезпечувати дотримання закону в практичному вимірі.

Ключові слова: виконавче провадження, публічна політика, правосуддя, ефективність правової системи, судові рішення, приватний виконавець, державна виконавча служба, правова держава, реформа правосуддя, європейські стандарти, нормативне регулювання, верховенство права.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку української правової системи постає необхідність не лише у формальному проголошенні принципу верховенства права, але й у його фактичному втіленні через ефективне функціонування всіх етапів судового процесу, зокрема завершального – виконавчого провадження. Проблема невиконання судових рішень в Україні є хронічною та

системною. За даними Міністерства юстиції, рівень фактичного виконання судових рішень тривалий час не перевищує 40%, що свідчить про критичну неспроможність держави забезпечити виконання власних зобов'язань перед громадянами, бізнесом і суспільством загалом. Виконавче провадження, як завершальна стадія судового процесу, має не лише юридичне, але й глибоке соціальне, економічне та полі-

тичне значення. Воно є своєрідним «лакмусовим папірцем» ефективності публічної політики у сфері правосуддя, оскільки дозволяє оцінити не декларативність, а реальну дієздатність інституційної системи держави. Відсутність дієвого механізму примусового виконання судових рішень нівелює всі попередні етапи правосуддя, формує у громадян правовий нігілізм, а у міжнародних партнерів – сумніви у здатності України гарантувати захист прав власності, справедливості та правову стабільність. Незважаючи на проведені реформи, зокрема впровадження інституту приватних виконавців, упровадження змішаної моделі (державні + приватні виконавці), цифровізацію окремих процедур, залишається низка нерозв'язаних питань, що перешкоджають формуванню ефективної системи виконання рішень. Це, зокрема, законодавча фрагментарність, суперечності між нормами, низький рівень координації між виконавцями та іншими органами державної влади, брак ефективного контролю та моніторингу діяльності виконавчих органів, а також суттєвий кадровий дефіцит і професійна слабкість персоналу. Відсутність глибокого аналізу виконавчого провадження в контексті оцінки публічної політики у сфері правосуддя не дозволяє належним чином оцінити результативність державних інституцій, що формує розрив між правовими нормами і їх практичною реалізацією. Тому виникає об'єктивна потреба в науковому осмисленні виконавчого провадження не лише як окремого правового інституту, а як системного індикатора стану правової державності, ефективності інституційної політики та дієвості державного управління. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває дослідження виконавчого провадження у міждисциплінарному контексті – правовому, політичному та адміністративному. Аналізуючи виконавче провадження як індикатор ефективності публічної політики, ми наближаємося до глибшого розуміння причин дисфункції правової системи та визначаємо потенційні шляхи її удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика ефективності виконавчого провадження в Україні вже не пер-

ший рік є предметом наукових досліджень. Зокрема, Р.В. Миронюк аналізує системні вади органів виконання судових рішень та підкреслює необхідність їх реформування з урахуванням публічно-правової природи таких органів [1]. У збірнику під редакцією Ю.В. Білоусова викладено широкий спектр практичних проблем, що виникають при реалізації рішень судів та інших органів, із акцентом на правозастосовні труднощі та недосконалість правового регулювання [2]. І.С. Кузьміна проводить порівняльний аналіз іноземного досвіду організації виконавчих систем, що дозволяє виявити переваги приватної моделі, зокрема у країнах ЄС [4]. М.Г. Марченко та Є.В. Шматко зосереджують увагу на новаціях виконавчого провадження в Україні, підкреслюючи як позитивні аспекти змін, так і їх недопрацювання [6]. Також значущим є внесок П.В. Макушева, який досліджує міжнародні підходи до регулювання діяльності виконавців і висвітлює питання етичної відповідальності та професіоналізму [5]. Попри наявність значної кількості публікацій, залишається недостатньо розкритим питання про виконавче провадження як системний індикатор ефективності публічної політики у сфері правосуддя, що зумовлює актуальність подальших наукових розвідок у цьому напрямі.

Мета статті – проаналізувати виконавче провадження як індикатор ефективності публічної політики у сфері правосуддя, виявити ключові проблеми його функціонування в Україні та окреслити напрямки вдосконалення з урахуванням європейського досвіду.

Виклад основного матеріалу. Виконавче провадження є однією з фундаментальних інституцій у структурі правової системи будь-якої правової держави. Його правова природа ґрунтується на поєднанні норм матеріального та процесуального права, оскільки саме в цій стадії забезпечується реалізація ухвалених у судовому порядку прав та обов'язків сторін. У науковій доктрині виконавче провадження визначається як сукупність процесуальних дій уповноважених суб'єктів, спрямованих на забезпечення реального виконання судового рішення або рішення

іншого компетентного органу, що набрало законної сили [2].

У правовій теорії виконавче провадження розглядається як логічне завершення правосуддя, без якого неможливо говорити про повноцінну реалізацію принципу верховенства права. Судове рішення, яке не має фактичної сили дії, перетворюється на декларацію без обов'язковості, що нівелює саму ідею правосуддя. Відтак, саме виконавче провадження формує у громадян уявлення про ефективність судової системи та авторитет держави загалом.

Згідно з чинним законодавством України, правову основу функціонування виконавчого провадження становлять Конституція України, Закон України «Про виконавче провадження», Цивільний процесуальний кодекс України, а також інші нормативно-правові акти, які регламентують порядок виконання окремих категорій рішень (зокрема щодо стягнення аліментів, соціальних виплат, штрафів тощо). Закон України «Про виконавче провадження» визначає його як завершальну стадію судового провадження, яка забезпечує примусове виконання рішень, що підлягають виконанню в порядку, передбаченому законом.

Окреме значення мають міжнародні стандарти у сфері виконання судових рішень. Зокрема, стаття 6 Європейської конвенції з прав людини гарантує право на справедливий суд, що, згідно з практикою Європейського суду з прав людини, включає також і обов'язок держави забезпечити ефективне виконання рішень національних судів. Таким чином, відсутність або затягування виконання судових рішень визнається як порушення прав людини, що підтверджено численними рішеннями ЄСПЛ проти України.

З теоретичної точки зору, виконавче провадження виконує низку ключових функцій: юридичну (забезпечення виконання правових норм), правозахисну (реалізація прав і законних інтересів учасників), дисциплінарну (виховний вплив на боржників та суспільство загалом), соціальну (зміцнення довіри до правосуддя) та економічну (створення умов для стабільного бізнес-середовища). Таким

чином, воно має багаторівневий характер і виконує стратегічну роль у правовій та інституційній системі держави.

На сучасному етапі розвитку Україна впроваджує змішану модель виконавчої системи, що включає діяльність як державних, так і приватних виконавців. Такий підхід має теоретичне підґрунтя в концепції публічно-приватного партнерства у сфері реалізації публічної функції держави – забезпечення примусового виконання судових рішень. Водночас, як показує практика, успішність цієї моделі значною мірою залежить від якості нормативного регулювання, професіоналізму кадрів та належного інституційного контролю [4].

Отже, теоретико-правові основи виконавчого провадження охоплюють сукупність конституційних, міжнародно-правових та галузевих норм, а також доктринальних підходів, які визначають його сутність, функції, структуру і місце в системі правосуддя. Саме їх глибоке осмислення дозволяє створити ефективний механізм виконання рішень, що є передумовою реалізації правового статусу особи, ефективності державного управління та легітимності судової влади.

Вивчення міжнародного досвіду у сфері виконавчого провадження дозволяє не лише здійснити порівняльно-правовий аналіз правових систем різних країн, а й виявити ефективні інституційні та організаційні моделі, які можуть бути адаптовані в умовах української правової системи. Особливої уваги заслуговує досвід країн Європейського Союзу, де механізм виконання судових рішень давно розвинувся в самостійну правову підсистему, що функціонує на принципах ефективності, професіоналізму, прозорості та підзвітності.

У переважній більшості держав Європи діє приватна або змішана система виконання судових рішень. Наприклад, у Франції та Бельгії основну роль у процесі відіграють приватні судові виконавці, які працюють як незалежні професіонали, ліцензовані державою. Вони зобов'язані дотримуватись чітко встановлених етичних стандартів, проходити постійне підвищення кваліфікації, а також несуть відповідальність за якість своєї роботи, включаючи фінансову відповідальність

за збитки, завдані учасникам процесу [5]. Таке поєднання автономності та високих стандартів підзвітності створює дієву систему, яка користується довірою суспільства.

У Німеччині виконавче провадження здійснюється спеціальними державними службовцями, які діють при судах, але користуються значною самостійністю у своїх рішеннях. Система передбачає високий рівень професійної підготовки, фіксовані стандарти оплати праці, а також прозорі механізми дисциплінарного контролю.

У скандинавських країнах (Швеція, Фінляндія, Норвегія) виконавчі служби є повністю інтегрованими в структуру публічного управління, проте функціонують за принципом сервісності та клієнтоорієнтованості, з акцентом на досягнення добровільного виконання рішень без зайвого примусу. У цих країнах основна увага приділяється попередженню порушень і проактивному супроводу боржників, що суттєво знижує навантаження на систему.

Загальними ознаками ефективних моделей у країнах ЄС є: високий рівень професіоналізації виконавців; наявність системи ліцензування та контролю за діяльністю; цифровізація процедур і доступ до інформаційних баз; можливість оперативного стягнення боргів через автоматизовані системи; прозорість процедур та відкритість для громадськості.

Окрему увагу привертає досвід Польщі, де реформа виконавчої системи зосереджена на забезпеченні конкуренції між приватними виконавцями. Завдяки цьому вдалося суттєво скоротити строки виконання проваджень та підвищити ефективність примусового виконання. Водночас зберігається жорсткий нагляд з боку міністерства юстиції та судової системи, що запобігає зловживанням і забезпечує баланс інтересів.

Україна почала впроваджувати подібну змішану модель з 2016 року, однак рівень її реалізації поки що далекий від стандартів країн ЄС. Як зазначає І.С. Кузьміна, на українському ґрунті виявилися складнощі з інтеграцією приватних виконавців у загальну систему публічного адміністрування, що призвело до неоднорідності практики, нерівності доступу до справ і

певної недовіри з боку громадян [4]. Крім того, недостатній рівень контролю, неефективність дисциплінарних процедур і розбалансованість у нормативному регулюванні перешкоджають повноцінному розвитку цієї моделі.

Підсумовуючи, міжнародний досвід показує, що ефективність виконавчого провадження досягається не лише завдяки організаційним чи кадровим рішенням, а насамперед через системний підхід до створення високопрофесійного, підзвітного, інституційно автономного, але контрольованого виконавчого корпусу. Успішність таких систем ґрунтується на поєднанні правової чіткості, технологічної модернізації, високих етичних стандартів і безперервного вдосконалення організаційних механізмів.

Для України адаптація найкращих європейських практик має стати не просто черговим етапом реформування, а складовою частиною побудови сучасної правової держави, де виконання судового рішення буде сприйматись не як складність, а як звична і невід'ємна частина правовідносин.

За останнє десятиліття система виконавчого провадження в Україні зазнала кардинальних змін – нині вона постає як змішана, що поєднує державних і приватних виконавців. Основною метою реформи стала підвищення ефективності, прискорення процедур та зменшення навантаження на державну службу. Водночас наявна модель справила неоднозначний ефект: з одного боку, активізувався сектор приватних виконавців, з другого – рівень реального виконання залишається низьким і викликає серйозне занепокоєння в правовій спільноті.

Згідно з висновками науковців, значна частка проблем полягає в суттєвих системних вадах самої інституційної побудови органів виконання рішень. Автор вказує на відсутність чіткої правової визначеності ролей, неузгодженість між різними моделями та недостатню взаємодію між державними структурами й приватними виконавцями [1]. Це створює ризики дублювання повноважень та непрозорості процесів, що гальмує розв'язання спірних питань.

У збірнику під редакцією Білоусова відзначається, що чинне законодавство містить низку протиріч, які породжують правозастосовні труднощі. Серед них – неоднозначне тлумачення норм, неналежне регулювання відповідальності сторін та виконавців, відсутність ефективних механізмів контролю за якістю виконання рішень [2]. Унаслідок цього процес зволікається, а його результати не відображають очікуваної якості та своєчасності.

Марченко і Шматко, досліджуючи новачії виконавчого провадження, виділяють як позитивні кроки: запровадження приватної моделі виконання, оцифрування процедур (зокрема – автоматизована система виконавчого провадження), а також підвищення ступеня незалежності приватних виконавців. Проте, на їх думку, ключовими недоліками залишаються: слабка технічна інфраструктура, недостатній рівень професійної підготовки працівників, а також відсутність ефективної мотиваційної системи [6].

Особливо низька ефективність спостерігається у випадках стягнення аліментів та соціальних виплат. Цей факт не лише погіршує захист соціально вразливих груп, а й негативно впливає на інвестиційну привабливість країни та загальний рівень довіри до системи правосуддя.

Критичною є також проблема контролю. Державні виконавці часто підпорядковані десяткам регуляторних актів і застарілим процедурним нормам, що обмежують їхню мобільність і можливості для оперативного реагування. Приватні ж виконавці, хоча й підлягають ліцензуванню та дисциплінарному контролю, не завжди мають рівні умови доступу до справ і ресурсів [4]. Це призводить до нерівності в практиці виконання і формування у суспільства враження, що ефективність системи залежить від «якого виконавця тиобираєш».

Загалом, сучасний стан виконавчого провадження в Україні характеризується як перехідний: реформована модель вже діє, але її трансформація ще не завершена. Найгостріші виклики – це низька ефективна реалізація рішень, фрагментарність правового регулювання, обмежені ресурси, слабка інфраструктура та

недостатній контроль. Все це впливає на значущість виконавчого провадження як індикатора якості публічної політики у сфері правосуддя та вимагає подальших реформ і вдосконалень.

Проблеми, з якими стикається система виконавчого провадження в Україні, мають комплексний характер і потребують не точкових, а системних змін, які охоплюють законодавчу, інституційну, кадрову, технологічну та організаційну складові. Удосконалення цієї сфери має стати частиною ширшої публічної політики у сфері правосуддя, орієнтованої на забезпечення верховенства права, захист прав людини та підвищення довіри до правової системи загалом.

Передусім варто зазначити необхідність повної та послідовної гармонізації законодавства, що регулює виконавче провадження, з європейськими стандартами. Законодавчі зміни мають усунути існуючі прогалини та суперечності, зокрема щодо відповідальності виконавців, чіткого регламенту процедур, строків виконання, прав сторін виконавчого провадження та меж повноважень державних і приватних виконавців. Така кодифікація забезпечить передбачуваність і правову визначеність для всіх учасників процесу [7].

Одним із ключових напрямів вдосконалення є створення єдиної централізованої цифрової платформи, яка об'єднає бази даних органів судової влади, виконавчої служби, реєстрів майна, банківських установ та органів місцевого самоврядування. Така система має забезпечити оперативний обмін інформацією, спростити процедури арешту майна, виявлення активів боржника, повідомлення сторін, а також моніторинг виконання проваджень у режимі реального часу. Автоматизація дозволить зменшити людський чинник, мінімізувати корупційні ризики та підвищити ефективність дій виконавців.

Важливою умовою реформування є розвиток професійного корпусу виконавців. Це передбачає підвищення стандартів відбору, регулярне навчання, сертифікацію, а також створення незалежного органу професійного самоврядування з чітко визначеними повноваженнями у сфері етики, нагляду та дисциплінарної

відповідальності. Варто також розглянути можливість створення Національного інституту виконавчої служби – структури, що займатиметься професійною підготовкою, аналітикою та стандартизацією практики виконання рішень.

Однією з актуальних задач є забезпечення справедливого конкуренційного середовища між державними та приватними виконавцями, зокрема через єдину систему розподілу справ, стандарти діяльності, паритетний доступ до баз даних та інструментів. Зменшення адміністративного втручання та формування прозорих правил гри дозволить усунути практику монополізації та вибіркового впливу на виконавчі провадження.

Водночас необхідним є посилення контролю з боку держави – не у формі адміністративного тиску, а через ефективний моніторинг, аудити, звітність та громадський контроль. Доцільним є впровадження індикаторів ефективності роботи виконавців (KPI), які враховуватимуть не лише кількість завершених проваджень, а й їх якість, своєчасність, дотримання процедур, кількість скарг та відгуків сторін.

Не менш важливою є просвітницька та інформаційна політика, спрямована на підвищення правової культури населення, інформування про права та обов'язки у виконавчому провадженні, можливості оскарження дій виконавців та механізми захисту. Лише обізнаний громадянин може повноцінно реалізувати свої права та ефективно захищати інтереси.

Перспективним напрямом також є інституційне укріплення приватного сектору, шляхом залучення інвестицій у сферу виконавчої інфраструктури, цифрових сервісів, юридичного консалтингу у сфері стягнення боргів. Це створить економічний стимул для підвищення ефективності, особливо в умовах дефіциту бюджетних ресурсів.

Отже, перспективи удосконалення системи виконавчого провадження в Україні пов'язані з комплексним і системним підходом, який поєднує законодавчу модернізацію, цифровізацію, професіоналізацію, забезпечення конкуренції, посилення контролю та просвітницьку діяльність. Лише за умови гармонійного впрова-

дження всіх цих елементів можна очікувати на створення дієвої, справедливої та ефективної системи виконання судових рішень, яка відповідатиме європейським стандартам і забезпечить високий рівень довіри громадян до правосуддя.

Висновки. Виконавче провадження, будучи завершальною стадією судового процесу, відіграє вирішальну роль у забезпеченні реального правосуддя та утвердженні принципу верховенства права. Його ефективність виступає не лише як правовий інструмент, а як наочний індикатор дієвості публічної політики у сфері правосуддя. Аналіз стану виконавчої системи в Україні свідчить про наявність численних проблем, серед яких — низький рівень фактичного виконання судових рішень, фрагментарність нормативного регулювання, нерівномірність у функціонуванні державних і приватних виконавців, недостатність професійної підготовки кадрів та відсутність належного інституційного контролю.

Разом з тим, міжнародний досвід демонструє, що ефективна система виконавчого провадження можлива за умов наявності чітких правових рамок, прозорості організації структури, цифровізації процесів, професіоналізму виконавців та відкритого контролю з боку держави і суспільства. Ці підходи можуть бути успішно адаптовані в Україні, якщо реформи проводитимуться системно, послідовно та з урахуванням реального функціонування інституцій.

Важливим є усвідомлення того, що виконавче провадження – це не другорядний елемент судової системи, а її ключова ланка, яка безпосередньо впливає на сприйняття правосуддя з боку громадян і бізнесу. Рівень його ефективності напряму пов'язаний з довірою до державних інституцій, інвестиційною привабливістю країни та соціальною стабільністю.

Отже, вдосконалення системи виконавчого провадження має стати стратегічним напрямом державної політики, що поєднує законодавчі зміни, інституційні реформи, професійний розвиток кадрів, цифрову трансформацію та прозорість. Лише за умови впровадження комплексного підходу можливо створити ефективну, справедливую та доступну систему виконання

судових рішень, яка відповідатиме очікуванням громадян і міжнародним стандартам правової держави.

Список використаної літератури:

1. Миронюк Р.В. Окремі питання реформування системи органів виконання рішень суду та органів публічної адміністрації. Журнал східноєвропейського права. 2015. № 13. С. 24-30.
2. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. / за ред. Ю. В. Білоусова. Хмельницький: ФОП Мельник А. А., 2019. 296 с.
3. Смокович М. І. Правове регулювання розгляду виборчих спорів: теоретичний і практичний аспекти. К.: Юрінком Інтер, 2014. 576 с.
4. Кузьміна І.С. Зарубіжний досвід побудови виконавчих систем: порівняльна характеристика та перспективи застосування в Україні. Вісник Запорізького національного університету. 2015. № 1 (II). С. 139-145.
5. Макушев П.В. Міжнародний досвід правового регулювання діяльності представників державних органів у виконавчому провадженні. Альманах міжнародного права. 2014. № 6. С. 33-40.
6. Марченко М.Г., Шматко Є.В. Новації виконавчого провадження в Україні. Молодий вчений. 2016. № 4 (31). С. 624-628.
7. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2004. № 1629-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 29. Ст. 367.

Sokol M. Yu. Executive proceedings as an indicator of the efficiency of public policy in the sphere of justice

The article examines enforcement proceedings as a key element of the legal system and a determining indicator of the effectiveness of public policy in the field of justice. A comprehensive analysis of the current state of the enforcement system in Ukraine, its organizational structure, legislative support, and the main problems that hinder the effective execution of court decisions are revealed. The paper emphasizes that the effective functioning of the enforcement service not only ensures the completion of the legal process, but also serves as a criterion for the state's ability to fulfill its obligations to citizens and protect their rights in practice. Particular attention is paid to the comparative legal analysis of enforcement proceedings models in the countries of the European Union, where the effectiveness of private and mixed systems based on the principles of professionalism, responsibility and transparency is proven. A review of the reforms implemented in Ukraine after the introduction of the institution of a private enforcement agent is conducted, with an emphasis on the main achievements and difficulties that arise in practice. The article notes that enforcement proceedings are a kind of tool for monitoring the state of justice in the state, because they reveal shortcomings in regulatory regulation, the organization of institutional interaction, resource provision and political will to implement the principle of the rule of law. Based on statistical data from recent years, the author proves that Ukraine has a critically low level of actual enforcement of court decisions, which negatively affects legal security, the investment climate and the general level of trust in the judiciary. Special attention is paid to determining strategic directions for reforming the sphere of enforcement proceedings, including: harmonization of national legislation with European legislation, digitalization of processes, professionalization of executors, introduction of an effective mechanism for monitoring and evaluating the activities of the enforcement service. The author emphasizes the need for a systematic approach to reforms, which involves not only changing laws, but also transforming management decisions and priorities of state policy. The conclusion is formulated that the effectiveness of enforcement proceedings is an integral part of successful public policy in the field of justice, since it is at this stage that the real ability of the state to protect the rights of citizens and ensure compliance with the law in a practical dimension is revealed.

Key words: enforcement proceedings, public policy, justice, effectiveness of the legal system, court decisions, private enforcement agent, state enforcement service, rule of law, justice reform, European standards, regulatory regulation, rule of law.